

ՆԱԽԱՊԱՀՍՐՄՈՒՆՔ.

ԲԱԿԼԱՅԻ ԴԻԻԹՈՒԹԻՒՆ.

Ձանազան գիւթութեանց կամ հմայից այսինքն փայտու վրայ խօսիլը թէպէտ օգտակար է շատ նախապաշարմունքներ փարատելու համար, բայց այս անգամ խօսիմք միայն բակլայի գիւթութեանը վրայ, որ հին ատենը հասագործին ըստած գիւթութեան մէկ տեսակն է:

Ինչպէս որ ամենուն յայտնի է, շատ տեղ սովորութիւն ունին գիւթերը (փայփնեղ) քանի մը բակլայ ձգելու կամ բանալու իրենց առջեւը, եւ անով զանազան գուշակութիւններ կընեն: Սովորաբար այս բակլաներուն թիւը կլինի 50 կամ 44. անոնց մէջ կխառնեն նաեւ հացի կտոր մը, աղի կըտոր մը, փայլուն քարի կամ ապակիի կտոր եւ այլն: Բակլաները երկու ամիւ իրարու հետ քանի մը անգամ խառնելէն ետքը՝ կփռեն գետինը կամ սեղանի մը վրայ, եւ անոնց շարուածքէն, դարձուածքէն, իրարմէ հեռու կամ իրարու մօտ կեցուածքէն, պէսպէս գուշակութիւններ կընեն: Այս գիւթութեան խօսքերուն կերեւի թէ այժմ հաւատացող շատ չկայ, եւ պատճառը այն է անշուտ՝ որ այս կերպ գիւթութիւն ընողները ուրիշներէն աւելի շատ են: Բայց հաւանական է որ բակլայ ձգող գիւթերուն ըրած գուշակութեանցը մեծ մասին սուտ ելնելը դըւխտաւոր պատճառ է անոր յարգ չունենալուն:

Վենետիկ քաղաքը մինչեւ ցայժմ կգտնուի բակլայ ձգելուն մէկ կերպը՝ որ ուրիշ տեղ գիտցող քիչ կայ: Մէկը քանի մը սեւ բակլայ կառնու, ամէն մէկուն իրեն ճանչցած մարդկանց անունները կգնէ, յետոյ գետինը կփռէ, որ բակլան որ ընկած տեղը անշարժ կկենայ, կցուցնէ թէ անոր անունը ունեցող մարդը՝ իւր բարեկամութեանը վրայ հաստատ է. իսկ որ բակլաներն որ կցատքըտեն ու մէկմէկէ կհեռանան, անհաստատ բարեկամներու նշան են:

Հին ատենը Պիւթագորաս փիլիսոփան ուրիշ շատ մօլորական կարծիքներուն մէջ այս

ալ ունէր կրսեն, որ մեծ պատիւ կուտար բակլաներուն, եւ միտքը դրած էր որ անոնք հոգի ունին. ուստի աշակերտներուն արգելած էր որ բակլայ չուտեն: Կրսեն թէ սովորութիւն ունի եղեր Պիւթագորաս բակլաները եփելու, յետոյ քանի մը գիշեր լուսնկայ լուսին կգնէր. ինքը այնպէս կհաւատացնէ եղեր աշակերտներուն թէ այն բակլաները արիւն կգառնան, եւ այն արիւնով կօրնթարդ՝ այսինքն դէպ ի գուրս ուռած հայրի մը վրայ ուղած բանը գրելով՝ այն գրուածքը լուսնի լրման ատենը լուսնկային գիւմացը կգնէ եղեր. անով իբր թէ իւր հեռաւոր բարեկամները լուսնի սկաւառակին վրայ կկարգան եղեր՝ հայրին վրայ գրուած խօսքերը: Կերեւի թէ Պիւթագորաս այս այլանգակ կարծիքները առած էր հին ատենի եգիպտացիներէն, որ այնպէս կհաւատային թէ բակլան, սօխը, եւ ուրիշ շատ բանջարներ ու հնոթէններ զանազան հոգիներու բնակարաններ են:

Ոմանք կրսեն թէ եգիպտոսի մէջ նեղոս գետին եզերքը բակլայի ձեռով մանր քարեր կային, որ սատանաները հալածելու զօրութիւն ունէին. ուրիշներն ալ այս կրսեն թէ հին ատենը հեթանոսները գոթոց չաստուածներուն սեւ բակլայ կնուիրեն եղեր:

Ասոնցմէ եւ այսպիսի պատմութիւններէ ալ յայտնի կերեւի որ մարդիկ ամէն ժամանակ աւելորդապաշտական նախապաշարմունքներ ունեցած են գրեթէ ամէն բանի վրայ, մանաւանդ տգիտութեան եւ հեթանոսութեան թանձր խաւարին տիրած ժամանակները: Իրաւ է որ սուրբ Աւետարանին լուսովը հալածուեցաւ աշխարհքէս այն մութըն ու խաւարը. բայց քանի որ տգիտութիւնը բոլորովին վերացած չէ կամ չվերնայ մարդկանց մէջէն, զարմանք չէ որ այսպիսի նախապաշարմունքներ ունեցող անձինք միշտ գտնուին: